

N:o 62.

Ank. till Riksd. kansli den 1 maj 1890, kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående afsöndring af jord från indragna militiebostället Bjuf n:o 3 i Malmöhus län.

(I. A.)

Hos Kongl. Maj:t hade Bjufs församling anhållit, att från utarrenderade förra fanjunkarebostället $7/16$ mantal Bjuf n:o 3 (förr n:o 16) måtte få till fattighustomt afsöndras ett område af 67 ar 20 qvadratmeter, hvilket redan till största delen innehades af församlingen för samma ändamål efter öfverenskommelse med egendomens arrendator, mot erläggande på en gång af en lösesumma, beräknad efter kapitalisering af den afgäld, som vid en den 17 mars 1885 af kommissionslandtmätaren T. F. Röing med biträdande gode män förrättad uppmätning af området föreslagits, eller 20 kubikfot korn för tunnland räknadt; varande vid ansökningen fogade transsumt af protokollet vid nämnda förrättning äfvensom karta öfver ifrågavarande jordområde.

Efter remiss hade yttranden i ärendet afgifvits dels af kronofogden i orten, dels af tillförordnade domänintendenten i Malmöhus län, dels, efter församlingens hörande, af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet, dels ock af domänstyrelsen.

Kronofogden hade meddelat, att den till utbrytning föreslagna jorden utgjorde boställets nordöstra del, begränsad i norr af allmän landsväg, i öster af egendomen Olstorp, i söder af Helsingborg—Hessleholms jernväg samt i vester af ett jordområde, som upptoges af banvaktarestuga vid jernvägen; att brukningen af bostället ej blefve i någon mån försvärad, om

Bih. till Riksd. Prot. 1890. 4 Saml. 1 Afd. 43 Häft.

afsöndringen verkställdes; att platsen, som utgjordes af åker, till jordmänen bestode af lera på sandbotten och således ej vore af bästa beskaffenhet, men likväl af medelmåttig bördighet; samt att kronofogden icke hade något att påminna mot ansökningsen. Han hade tillika hemställt, att afgälden för lägenheten i dess helhet måtte bestämmas till 9 hektoliter korn, som med beräkning af 7 kronor 52 öre för hektoliter, utgörande det i länets markgångstaxa för sistlidna år fastställda medelmarkegångspris, motsvarade i penningar 67 kronor 68 öre, och att således enligt nådiga cirkuläret den 6 december 1878 köpeskillingen för lägenheten måtte bestämmas till tjugu gånger detta belopp eller 1,353 kronor 60 öre, att af församlingen på en gång erläggas, när området tillträdades, hvilket, derest afsöndringen komme till stånd, ansåges lämpligast böra ske den 14 mars 1891, vid hvilken tid nu löpande arrendeperiod utginge.

Tillförordnade domänintendenten hade upplyst, att å det område, som den vid ansökningsen fogade kartan upptog, funnes förutom den af Bjufs församling för närvarande disponerade lägenhet tre af husmän bebodda lägenheter med en ytvidd af tillsammans omkring 9 ar, och att församlingen för den jord, densamma innehade, till arrendatorn årligen erlade 55 kronor. Emot den föreslagna afsöndringen vore icke något att anmärka, helst om den skulle omfatta hela det å kartan upptagna området, som jemte en till bankvaktstuga upplåten trekant genom jernvägen redan förut vore helt och hållet afskuret från boställets öfriga egor. Det kunde emellertid ifrågasättas, om ej de tre husmännens rätt borde tagas i betraktande, då tillförordnade domänintendenten hölle troligt, att vid egendomens förestående utarrendering, derest ej afsöndringen komme till stånd, ifrågavarande personer och deras hustrur, med anledning af kongl. brefvet den 18 maj 1888, skulle få sig mot afgäld tillförsäkrad besittningsrätt till lägenheterna under sin lifstid, hvarför tillförordnade domänintendenten hemställt, huru vida icke sådan förmån kunde dem beredas, äfven om lägenheten afsöndrades, och för sådant fall föreslagit, att hvar och en skulle erlägga samma årliga afgift, som vid nyligen hållen arrendevärdering för honom bestämts. Det af kronofogden föreslagna inlösningspriset, 1,353 kronor 60 öre, syntes tillförordnade domänintendenten någorlunda motsvara lägenhetens värde; dock ansåge han, att utom lösesumman en årlig afgäld, motsvarande de på det till afsöndring afsedda området belöpande onera, borde derifrån utgå till stamhemmanet.

Bjufs församling, hörd öfver hvad som i kronofogdens och tillförordnade domänintendentens utlåtanden blifvit anfördt, hade förklaradt, att ansökningsen afsåge förvärfvande af jemväl de delar af ifrågavarande jordområde, som för närvarande brukades af husmän, och att församlingen icke hade något att erinra mot den af kronofogden föreslagna köpeskillingen, men anhölle, att

derest afsöndringen medgäfves, särskildt hemmantal måtte blifva det afsöndrade området åsatt.

Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län hade, då församlingen förklarar sig villig att erlægga den föreslagna köpesumman, 1,353 kronor 60 öre, hvilket belopp Kongl. Maj:ts befallningshafvande på grund af jordmånens mindre goda beskaffenhet ansett vara fullt tillräckligt, och då genom den ifrågasatta afsöndringen brukningen af bostället icke komme att i någon mån försvåras, hemstält, det Kongl. Maj:t täcktes medgifva, att ifrågavarande lägenhet finge af församlingen inköpas mot den föreslagna köpesumman, att erläggas på en gång, med tillträdesrätt den 14 mars 1891; hvarjemte Kongl. Maj:ts befallningshafvande, som med hänsyn till lägenhetens ringa areal icke ansett lämpligt, att särskildt hemmantal åsattes densamma, hemstält, att, derest köpet komme till stånd, årlig afgäld sedermera måtte i laga ordning bestämmas för lägenheten, att i kronans räkenskaper redovisas.

Domänstyrelsen hade till en början erinrat, hurusom Bjufs församling år 1885 gjort ansökning hos Kongl. Maj:t om rätt att tillösa sig samma område, som nu åsyftades. Fögderiförvaltningen hade då föreslagit den årliga afgälden till 30 kubikfot korn för tunnlandet, hvilken afgäld, efter förvandling i penningar, enligt det genom förordningen angående förändring af grundräntor och kronotionde den 23 juli 1869 fastställda medelmarkegångsvärde, motsvarade 48 kronor 60 öre, samt hemstält, att, då, med beräkning af denna afgäld tjugu gånger, köpeskillingen för hela området skulle utgöra 1,321 kronor 31 öre, denna summa måtte bestämmas som vederlag för området. I det utlåtande, som den 11 december 1885 afgafs af domänstyrelsen med anledning af sistnämnda ansökning, hade domänstyrelsen anført, att styrelsen, lika med Kongl. Maj:ts befallningshafvande, ansåge köpeskillingen böra grundas å värdet af den utaf fögderiförvaltningen föreslagna afgäld, 30 kubikfot korn för tunnlandet, men att anledning ej syntes förefinnas att vid sättande af berörda värde frångå den förvandlingsgrund, som förut i likartade fall blifvit följd, eller senast fastställda medelmarkegångspris, hvadan, och enär detta då vore 2 kronor 19 öre eller 57 öre högre än det af fögderiförvaltningen använda värde, den köpeskillning, församlingen enligt domänstyrelsens åsigt borde utgifva, med tillämpning af den i cirkuläret den 6 december 1878 omförmälda grund, utgjorde 1,786 kronor 21 öre. Församlingen hade emellertid förklarar sig icke kunna för ifrågavarande område erlægga högre belopp än 1,321 kronor 31 öre; och då Kongl. Maj:t vid ärendets föredragning den 12 mars 1886 funnit församlingens anbud oantagligt, hade frågan förfallit.

Domänstyrelsen hade nu, liksom förra gången, med afseende på det ändamål, hvarför ifrågavarande område skulle begagnas, och då det, enligt hvad upplyst blifvit, kunde utan ringaste olägenhet för brukningen af egen-

domen i öfrigt derifrån skiljas, tillstyrkt, att området måtte af församlingen få inlösas, hvilket domänstyrelsen ansåge böra ske genom erläggandet vid arrendeperiodens utgång den 14 mars 1891 af den köpeskilling, som blefve bestämd. Den af myndigheterna nu förordade, af församlingen godkända lösesumman vore visserligen lägre än den, som af domänstyrelsen förut föreslagits, men med hänsyn till det prisfall å jord, som sedan dess otvifvelaktigt inträdt, hade styrelsen ej något att erinra mot den nu ifrågasatta lösesummans belopp. Hvad tillförordnade domänintendenten hemställt derom, att innehafvarne af de på området befintliga tre husmanslägenheterna skulle vid öfverlåtelsen till församlingen förbehållas besittningsrätt till lägenheterna under sin och sina hustrurs lifstid mot erläggande af årlig afgäld, hade domänstyrelsen ej biträdt, då ifrågavarande lägenheter tillkommit utan vederbörligt tillstånd och det ej vore sannolikt, att församlingen skulle underkasta sig en sådan inskränkning i dispositionsrätten öfver området, åtminstone ej utan väsentlig nedsättning i lösesumman. Beträffande frågan huru, i händelse afsöndringen medgäfves, förhållandet mellan det afsöndrade området och stamhemmanet i afseende på detta åliggande onera skulle ordnas, antingen för det förra borde erläggas afgäld eller, såsom församlingen hemställt, fördelning af mantalet ega rum, hade domänstyrelsen ej funnit någon olägenhet för kronan vara förenad med ett tillmötesgående af församlingens önskan i detta afseende, utan tvärt om ansett härigenom åstadkommas större reda, då efter mantalsfördelningen de särskilda delarne af hemmanet finge hvar för sig utgöra de å hvarje del belöpande onera, och i kronoräkenskaperna ej behöfde debiteras särskild afgift för det försålda området; dock borde, i händelse mantalsfördelning skedde, kostnaden derför drabba församlingen, hvars andel i hemmanet emellertid syntes i likhet med försålda mindre kronoegendomar böra iklädas frälse natur. Slutligen hade domänstyrelsen hemställt, att den inflytande lösesumman måtte på samma sätt som köpeskillingar för försålda mindre kronoegendomar användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark.

På grund af hvad sålunda förekommit har Kongl. Maj:t i en till Riksdagen aflåten proposition (n:o 43) af den 18 i denna månad föreslagit Riksdagen att medgifva,

att från indragna, nu utarrenderade fanjunkarebostället $\frac{7}{16}$ mantal Bjuf n:o 3 (förr n:o 16) i Bjufs socken af Malmöhus län måtte till fattighustomt åt Bjufs församling få för alltid upplåtas ett å en af kommissionslandtmätaren T. F. Röing år 1885 upprättad karta utmärkt jordområde om 67 ar 20 qvadratmeter, mot vilkor att församlingen dels vid nu löpande arrendeperiods utgång den 14 mars 1891 i länets ränteri såsom köpeskilling inbetalte ett belopp af 1,353 kronor 60 öre, dels ock bestrede all kostnad för bestäm-

mande af mantal å berörda område, hvilket i likhet med försålda mindre kronoegendomar skulle ikläda sig frälse natur,

samt att nämnda köpeskillning måtte få användas på enahanda sätt, som vore bestämdt i fråga om köpeskillingarna för de hemman och lägenheter, hvilkas försäljning egde rum jemlikt kongl. brefvet den 29 maj 1874.

Statsutskottet, till hvars behandling denna fråga öfverlemnats, har mot det föreslagna försäljningspriset och öfriga vilkor icke haft något att erinra; hvarför utskottet hemställer,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 1 maj 1890.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.
